

Equitat, excel·lència
i eficiència
educativa
a Catalunya. Una
anàlisi comparada

Una ullada a
l'Informe PISA 2006

Director: Ferran Ferrer
Investigadors: Òscar Valiente
José Luis Castel

Avançament de resultats (I)
Dossier de premsa

[Principals conclusions]

En equitat educativa Catalunya se situa a la mitjana europea.
A l'interior de la societat catalana, no obstant, hi ha diferències significatives.

En excel·lència educativa Catalunya se situa clarament
per sota de la mitjana europea.

Catalunya té un nivell d'eficiència en educació
per sota de la mitjana europea.
D'acord amb el nivell socioeconòmic i cultural de les famílies,
el nivell d'estudis dels progenitors i la despesa pública en educació,
Catalunya hauria de tenir clarament millors resultats.

[0. Breu presentació de PISA 2006]

A manera de recordatori, apuntarem alguns trets bàsics del programa PISA -desplegat per l'OCDE- que ens permetin ubicar els comentaris que es desenvolupen a les pàgines posteriors:

- a) L'objectiu és mesurar el nivell de competència d'alumnes de 15 anys escolaritzats que els permetran fer realitat el principi d'aprenentatge al llarg de la vida. Així doncs, la mostra ve determinada només per l'edat de l'alumne i no pel curs on està inscrit, a diferència d'altres enquestes internacionals.
- b) Les competències es mesuren de manera cíclica cada tres anys. Les competències són: comprensió lectora, cultura matemàtica i cultura científica. Aquesta darrera ha estat la competència principal en l'edició 2006.
- c) La mesura de les competències no guarda cap relació amb els curricula nacionals de cada un dels països participants. Es tracta d'una mirada transversal sobre aquests tipus de competències.
- d) Per mesurar les competències s'utilitzen proves de "llapis i paper", amb ítems que tenen un caràcter fonamentalment aplicat a la vida quotidiana.
- e) També es passa un qüestionari de context familiar, entorn d'aprenentatge,... als alumnes i als directors de les escoles que participen en l'estudi. Aquests darrers informen bàsicament de les característiques del centre.
- f) El nombre de països participants en l'edició 2006 van ser de 57, incloent països considerats desenvolupats i altres en vies de desenvolupament. Convé tenir en compte que en una part d'aquests països la mostra va ser ampliada a fi efecte de tenir mostres representatives de territoris concrets. Aquest va ser el cas de Catalunya.
- g) Les mostres representatives han estat entre 3.500 i 50.000 alumnes per país.
- h) El projecte és un exemple de rigor metodològic avalat per centres de molt prestigi en recerca educativa que han participat en el seu disseny, implementació i anàlisi de resultats: Australian Council of Educational Research (ACER), Netherlands National Institute for Educational Measurement (CITOGROUP), Educational Testing Service (ETS), National Institute for Educational Research al Japó (NIER), WESTAT
- i) PISA és també un referent quant a transparència, tant des del punt de vista del marc metodològic i instruments emprats, com de la pròpia base dades original amb tots els resultats alumne per alumne. Tota aquesta informació és d'accés completament obert a Internet, sense cap mena de restricció.

La taula 1 presenta la puntuació mitjana en l'escala de ciències, matemàtiques i comprensió lectora per tots els països. Es presenten també les puntuacions mitjanes de la Unió Europea dels 15, dels 25 i de l'OCDE. Els països apareixen ordenats de major a menor puntuació en ciències.

El sistema educatiu català se situa sempre per sota de la mitjana de l'OCDE i la Unió Europea en tots els àmbits de competències, encara que no sempre aquesta diferència és significativa. Únicament en l'escala de comprensió lectora els resultats de Catalunya són significativament inferiors als de la mitjana de l'OCDE. Catalunya apareix amb uns resultats semblants als de països de l'Europa oriental com la República Txeca, Letònia i Lituània; i lleugerament per sobre de països mediterranis com Itàlia, Grècia i Portugal.

Països com Finlàndia, Hong Kong o Corea assoleixen puntuacions mitjanes molt superiors al cas català, amb diferències de fins a 50 punts. Sorprenen els bons resultats respecte del cas català de països de l'Europa oriental com Estònia, Eslovènia o la República Txeca.

Taula 1: Puntuacions mitjanes en l'escala de ciències, matemàtiques i comprensió lectora

	Ciències	Matemàtiques	Lectura
Finlàndia	563	548	547
Hong Kong-Xina	542	547	536
Canadà	534	527	527
Estònia	531	515	501
Holanda	525	531	507
Corea	522	547	556
Eslovènia	519	504	494
Alemanya	516	504	495
Regne Unit	515	495	495
Rep. Txeca	513	510	483
Suïssa	512	530	499
Àustria	511	505	490
Bèlgica	510	520	501
Irlanda	508	501	517
Hongria	504	491	482
Suècia	503	502	507
Mitjana UE 15	503	498	492
Mitjana UE 25	503	498	490
Mitjana OCDE	500	498	492
Polònia	498	495	508
Dinamarca	496	513	494
França	495	496	488
Catalunya	491	488	477
Letònia	490	486	479
Estats Units	489	474	nd
Rep. Eslovaca	488	492	466
Espanya	488	480	461
Lituània	488	486	470
Itàlia	475	462	469
Portugal	474	466	472
Grècia	473	459	460

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

[1.Equitat educativa]

En equitat educativa Catalunya se situa a la mitjana europea.
A l'interior de la societat catalana, no obstant, hi ha diferències significatives.

a) Catalunya mostra diferències de resultats en ciències *en funció del gènere* superiors a les d'altres països

Taula 2. Puntuació en ciències, matemàtiques i comprensió lectora segons gènere

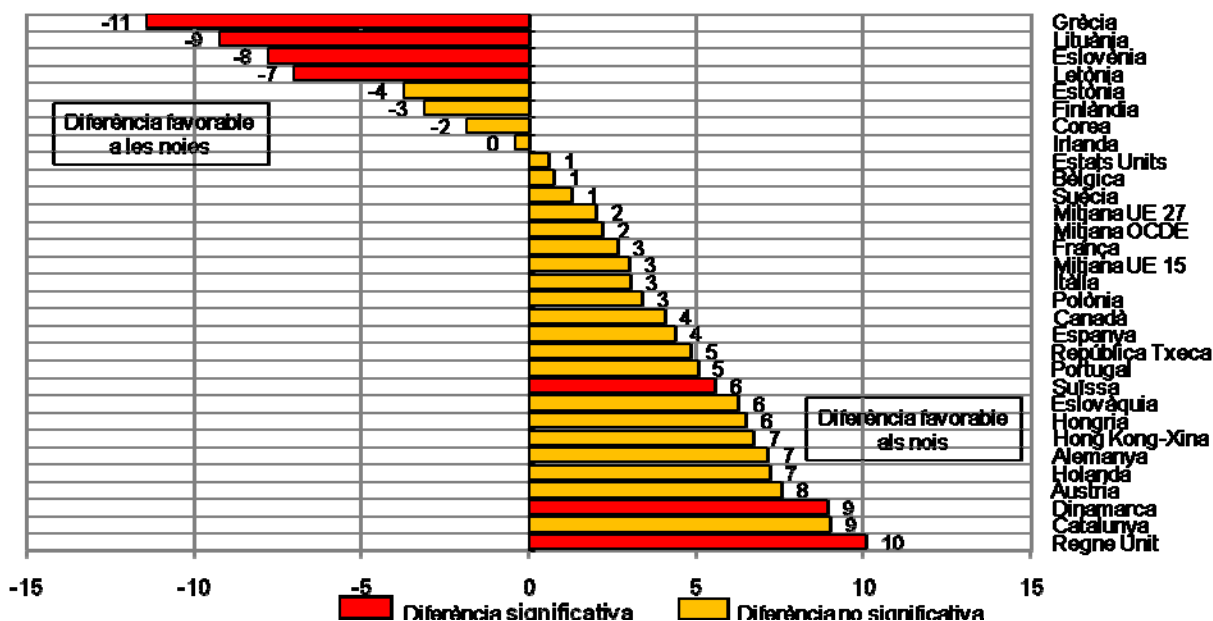
	Noies	Nois	Dif.
Ciències	487	496	- 9
Matemàtiques	482	493	- 11
Comprensió lectora	490	463	+ 27*

* Diferències significatives
Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

La taula 2 presenta les puntuacions mitjanes i les diferències de puntuació segons gènere en les tres àrees de competència avaluades per PISA 2006. Aquestes diferències de puntuació són significatives en el cas de la comprensió lectora.

Els resultats mostren la persistència del biaix de gènere en l'aprenentatge de certs tipus de coneixements. Els nois aconsegueixen millors resultats en els ensenyaments més tècnics; i les noies, en canvi, ho fan en els ensenyaments més humanístics.

Gràfic 1. Diferència de puntuació en competència científica segons gènere

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

Les diferències de resultats educatius entre sexes segurament són un dels tipus de desigualtats que més s'han reduït als països més desenvolupats. Malgrat això, el gràfic 1 continua mostrant que, a la majoria de països de la mostra, el rendiment en ciències és superior en els nois en relació a les noies. Hi ha alguns casos on la relació és inversa (Grècia, Lituània, Letònia). Catalunya es troba entre els països on la desigualtat a favor dels nois en ciències és més alta (juntament amb Dinamarca i el Regne Unit).

b) Catalunya té una diferència de resultats en ciències en funció del nivell socioeconòmic i cultural de les famílies similar a la mitjana de l'OCDE

Taula 3. Puntuació en ciències segons el nivell d'estatus socioeconòmic i cultural de l'alumnat (ESCS)

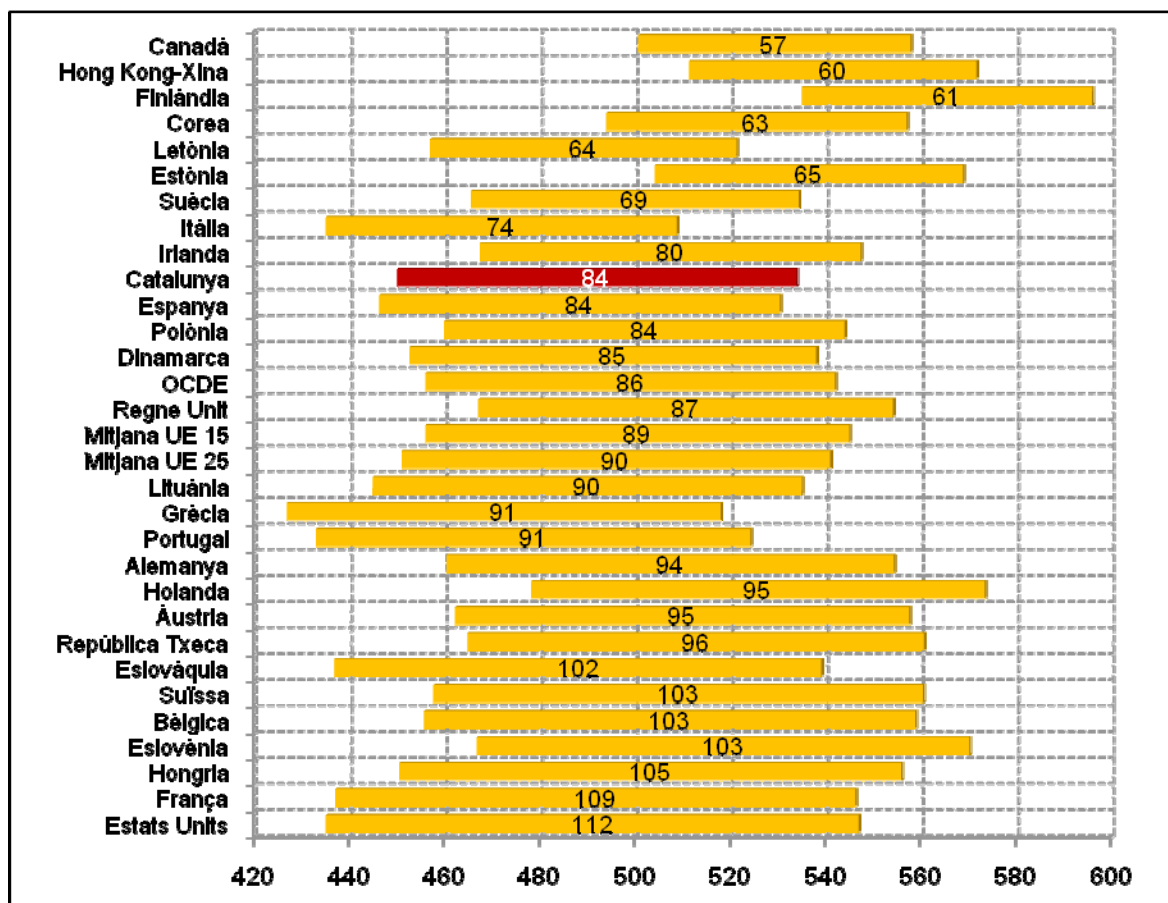
	Nivells d'ESCS	Puntuació en ciències
Ciències	Alt	534
	Mitjà - alt	501
	Baix - mitjà	479
	Baix	450

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

La taula 3 presenta les puntuacions mitjanes en ciències de l'alumnat català avaluat a PISA 2006 segons el seu nivell d'ESCS. Es pot observar que la diferència de puntuació a ciències entre el quartil inferior i superior d'ESCS és de 84 punts. Aquesta diferència mostra la gran influència de l'estatus socioeconòmic i cultural familiar (ESCS) sobre els resultats educatius. La influència de l'ESCS sobre els resultats és una bona mesura del grau de desigualtat d'oportunitats educatives del sistema educatiu català.

El gràfic 2 mostra la desigualtat de resultats en ciències entre el quartil inferior i superior de l'Índex ESCS d'estatus socioeconòmic i cultural de les famílies. Els països apareixen ordenats de més a menys igualitaris. Cal tenir en compte que els països més igualitaris (Canadà, Hong Kong o Finlàndia) són també els que aconsegueixen nivells d'excel·lència més alts. En cap cas sembla que existeixi un dilema entre haver d'apostar per l'excel·lència educativa i la igualació de les oportunitats. Catalunya es troba a la franja de la desigualtat d'oportunitats, de la mitjana de l'OCDE i la Unió Europea.

Gràfic 2. Diferència de puntuació en ciències entre el nivell baix i nivell alt d'estatus socioeconòmic i cultural de les famílies dels estudiants

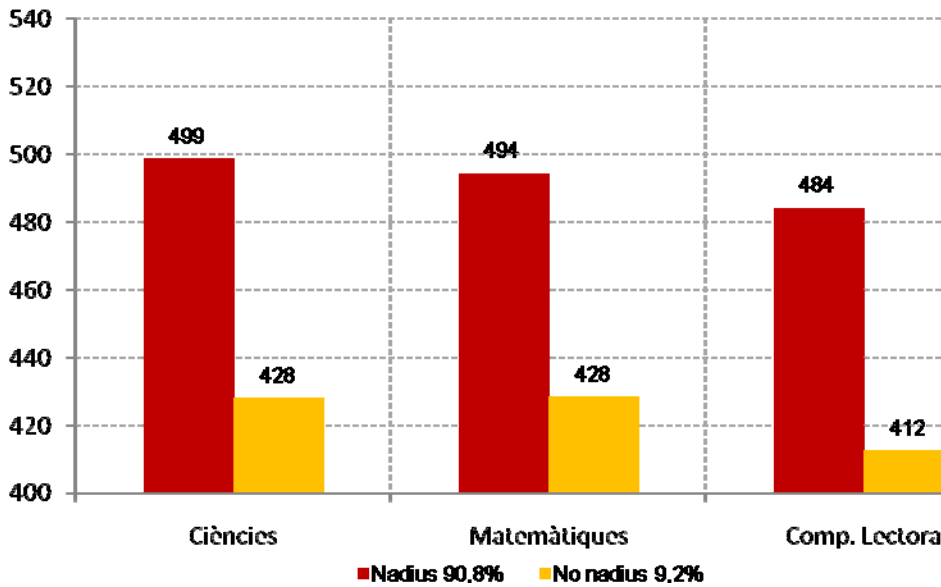

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

A Catalunya es perpetua una gran desigualtat d'oportunitats educatives segons l'origen socioeconòmic i cultural de l'alumnat. L'alumnat d'estatus socioeconòmic baix obté 84 punts menys en ciències que l'alumnat d'estatus socioeconòmic alt.

- c) Les diferències de resultats a les tres competències, entre *l'alumnat nascut a Espanya i fora d'Espanya*, són molt elevades. En la comparació internacional, la puntuació de l'alumnat no nadiu a Catalunya és la més baixa de tots els països de la mostra. En ciències i comprensió lectora, Catalunya és un dels sistemes educatius amb majors desigualtats de resultats entre nadius i no nadius.

Gràfic 3. Puntuació en ciències, matemàtiques i lectura de l'alumnat segons lloc de naixement

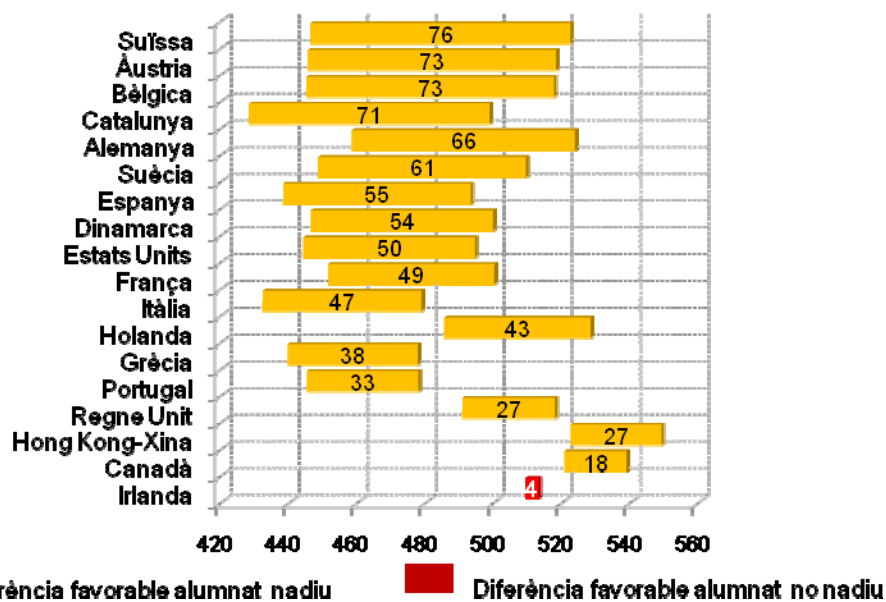

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

A la mostra PISA 2006 de Catalunya un 9,2% de l'alumnat de 15 anys és nascut fora de l'Estat espanyol. El gràfic 3 compara les puntuacions mitjanes en ciències, matemàtiques i comprensió lectora de l'alumnat nadiu i no nadiu. L'alumnat no nadiu obté al voltant de 70 punts menys que el nadiu en totes les àrees de competències. La desigualtat d'oportunitats segons lloc de naixement és molt elevada al sistema educatiu català.

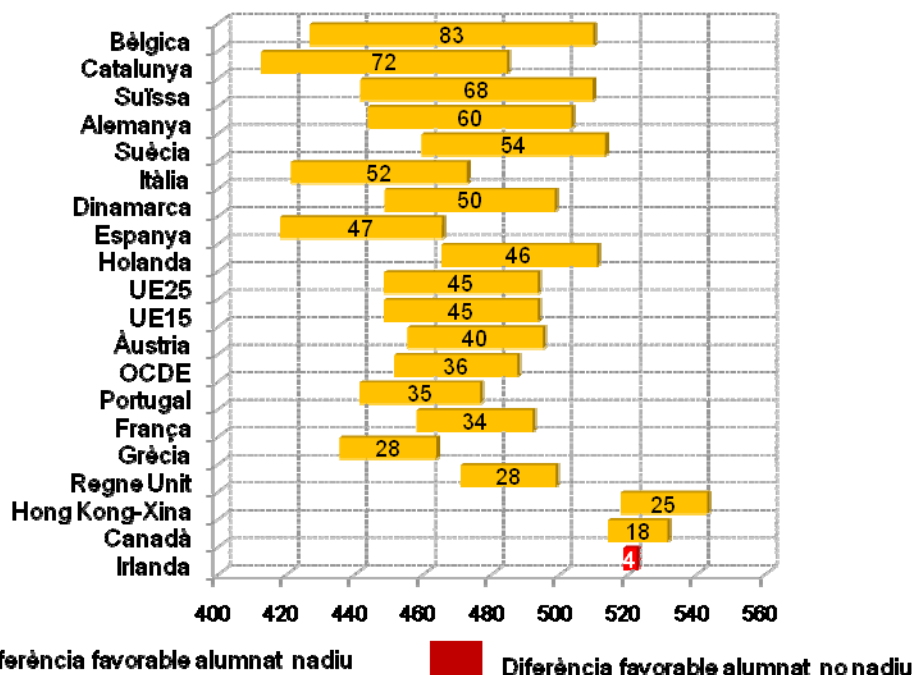
Cal tenir en compte que l'alumnat no nadiu té un estatus socioeconòmic i cultural i, en general, unes condicions objectives de vida pitjors que les de l'alumnat nadiu.

Gràfic 4. Diferència de puntuació en ciències entre alumnat nadiu i no nadiu

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

Gràfic 5. Diferència de puntuació en lectura entre alumnat nadiu i no nadiu

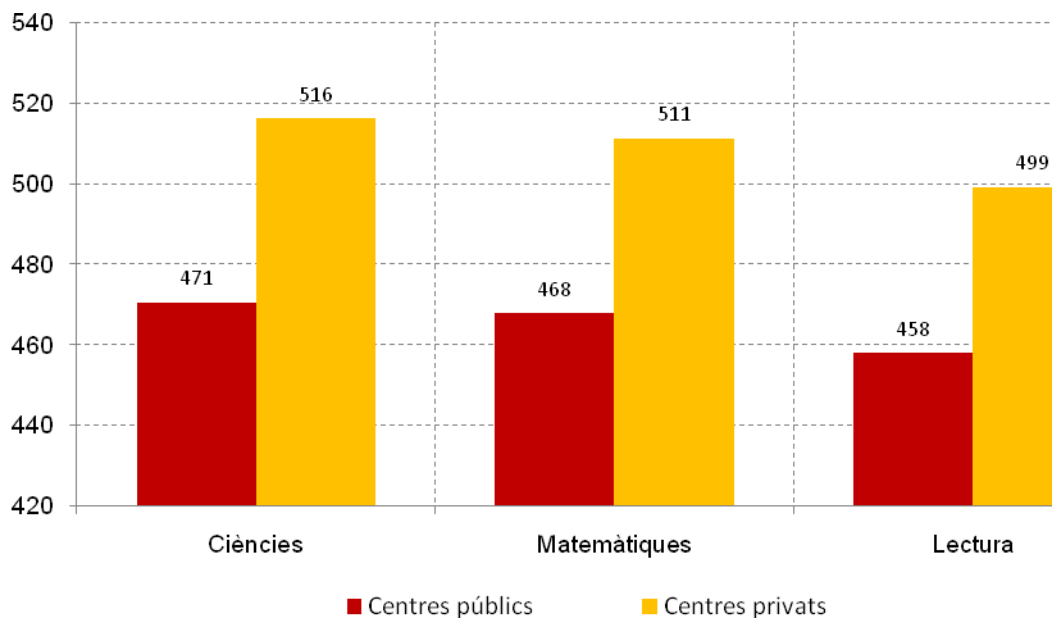
Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

En els dos gràfics la puntuació de l'alumnat no nadiu a Catalunya és la més baixa de tots els països de la mostra. La puntuació mitjana en ciències de l'alumnat nadiu a Catalunya és baixa, però ho és molt més per l'alumnat no nadiu. En ambdós àmbits de competències Catalunya és un dels sistemes educatius amb majors desigualtats de resultats entre nadius i no nadius. Catalunya és un dels països de la mostra amb major presència relativa d'alumnat no nadiu de 15 anys de recent incorporació (32 % d'arribats fa menys de 3 anys). Aquesta pot ser una explicació dels mals resultats de l'alumnat no nadiu a Catalunya. No obstant, cal tenir present que altres sistemes educatius com l'espanyol (38%) o l'italià (35%), amb un percentatge més elevat d'alumnat no nadiu acabat d'arribar, proporcionen millors i més equitatives oportunitats educatives a l'alumnat no nadiu. El sistema educatiu català combina baixa excel·lència amb una gran desigualtat d'oportunitats educatives entre grups ètnics.

d) Les diferències de resultats entre *el sector públic i el sector privat* són molt elevades a les tres competències mesurades. Entre aquells països on hi ha una presència significativa del sector privat, Catalunya és el que presenta una major desigualtat de resultats entre xarxes

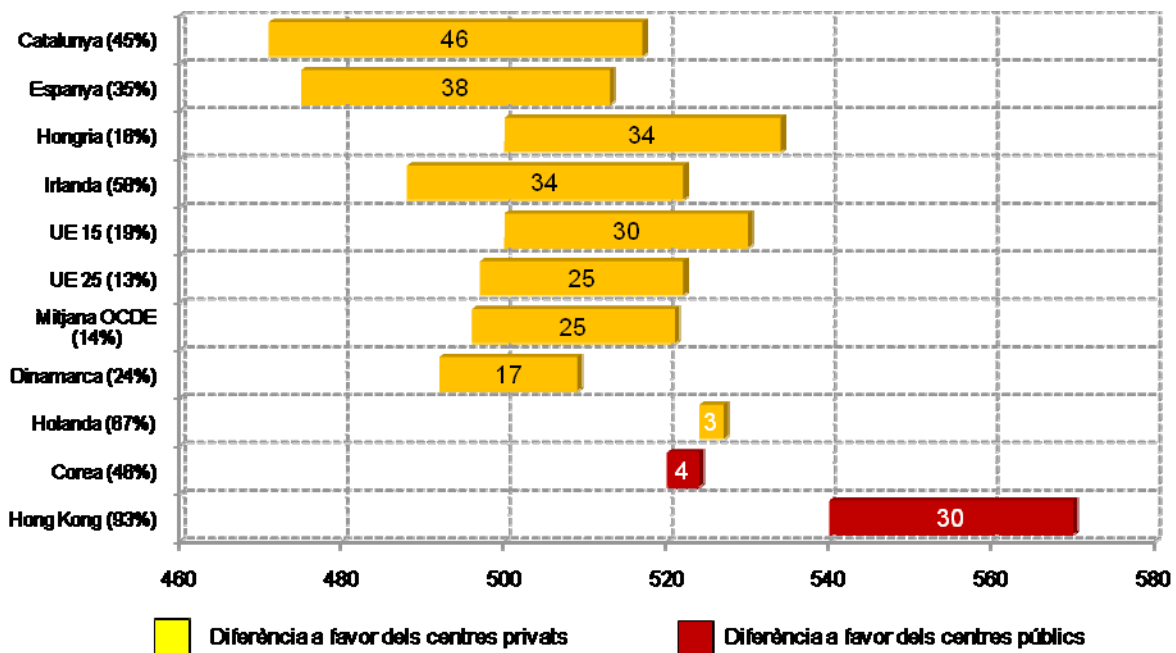
El gràfic 6 mostra les puntuacions mitjanes a les tres àrees de competències de l'alumnat dels centres privats i públics. L'alumnat dels centres privats obté entre 40 i 45 punts més que el de la pública en les tres àrees de competències.

Gràfic 6. Puntuacions mitjanes en l'escala de ciències, matemàtiques i comprensió lectora segons titularitat

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

Gràfic 7. Diferència de puntuació en ciències entre centres públics i privats

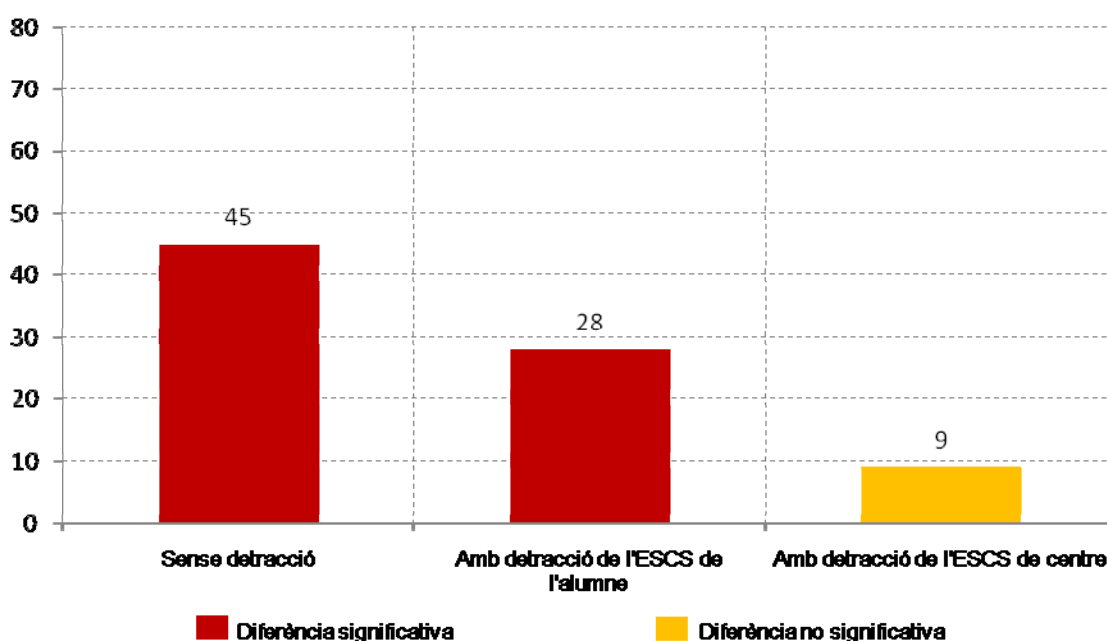
Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

El gràfic 7 presenta la diferència de resultats en l'escala de competències científiques entre els centres de titularitat pública i privada per una mostra reduïda de països. S'han seleccionat els sistemes educatius de la nostra mostra amb més d'un 10% d'alumnat matriculat a centres privats, segons consta a la mostra

PISA. Es fa necessari destacar que, en relació amb aquesta selecció de països, el sistema educatiu català és el que presenta una major desigualtat de resultats entre xarxes i uns pitjors resultats als centres públics. Altres sistemes educatius com Corea, Holanda o Dinamarca, amb una presència important del sector privat, aconsegueixen nivells de desigualtat de resultats entre xarxes molt inferiors al català.

e) La diferència de puntuació entre els centres públics i privats és deguda, bàsicament, a la desigual composició social dels alumnes dels centres

Gràfic 8. Puntuació en ciències segons titularitat amb detracció de l'ESCS de l'alumne i del centre

Font: Elaboració pròpia a partir de la base de dades OCDE-PISA 2006

El gràfic 8 presenta la diferència de puntuació entre centres públics i privats quan es controla per l'origen social de l'alumnat i la composició social dels centres. Es pot observar que la diferència de puntuació entre els centres públics i privats és deguda a la desigual composició social dels centres. Els centres privats catalans no deuen bona part dels seus resultats a la seva eficiència sinó al fet de tenir una població escolar més afavorida des del punt de vista econòmic, social i cultural.

Catalunya té un sistema educatiu que no aconsegueix compensar les desigualtats socials d'origen de l'alumnat. En el cas de l'estatus socioeconòmic i cultural, no presenta nivells de desigualtat d'oportunitats educatives especialment importants respecte als països del seu entorn. Les desigualtats de gènere en el rendiment en ciències es mantenen favorables als nois en detriment de les oportunitats educatives de les noies. La situació més preocupant és l'elevadíssima desigualtat d'oportunitats educatives entre l'alumnat nadiu i no nadiu. Catalunya és el país de la mostra que proporciona menors oportunitats educatives a l'alumnat estranger.

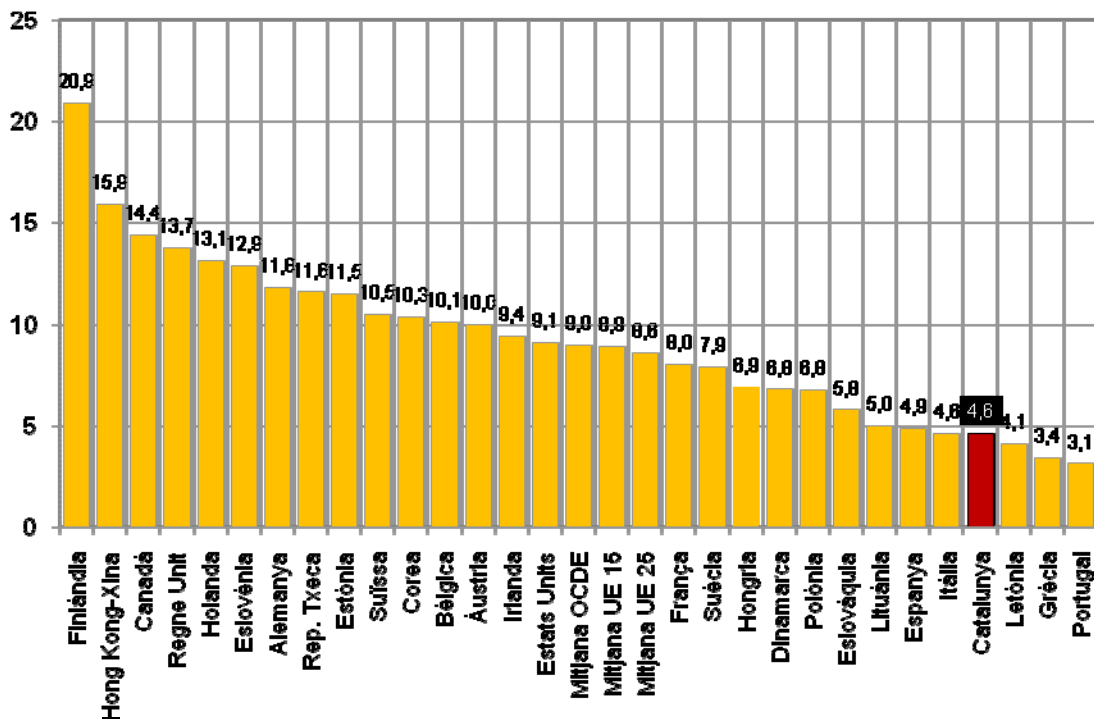
S'observa una important desigualtat de resultats entre centres públics i privats. La presència de dues xarxes escolars a Catalunya és una font molt important de desigualtats de tractament entre l'alumnat. Aquesta desigualtat de tractament entre l'alumnat de les dues xarxes no és en cap cas inevitable, donat que existeixen exemples internacionals on aquesta desigualtat no és significativament important.

[2. Excel·lència educativa]

En excel·lència educativa Catalunya se situa clarament per sota de la mitjana europea.

- a) Catalunya té pocs alumnes en els nivells alts de competència científica i de comprensió lectora

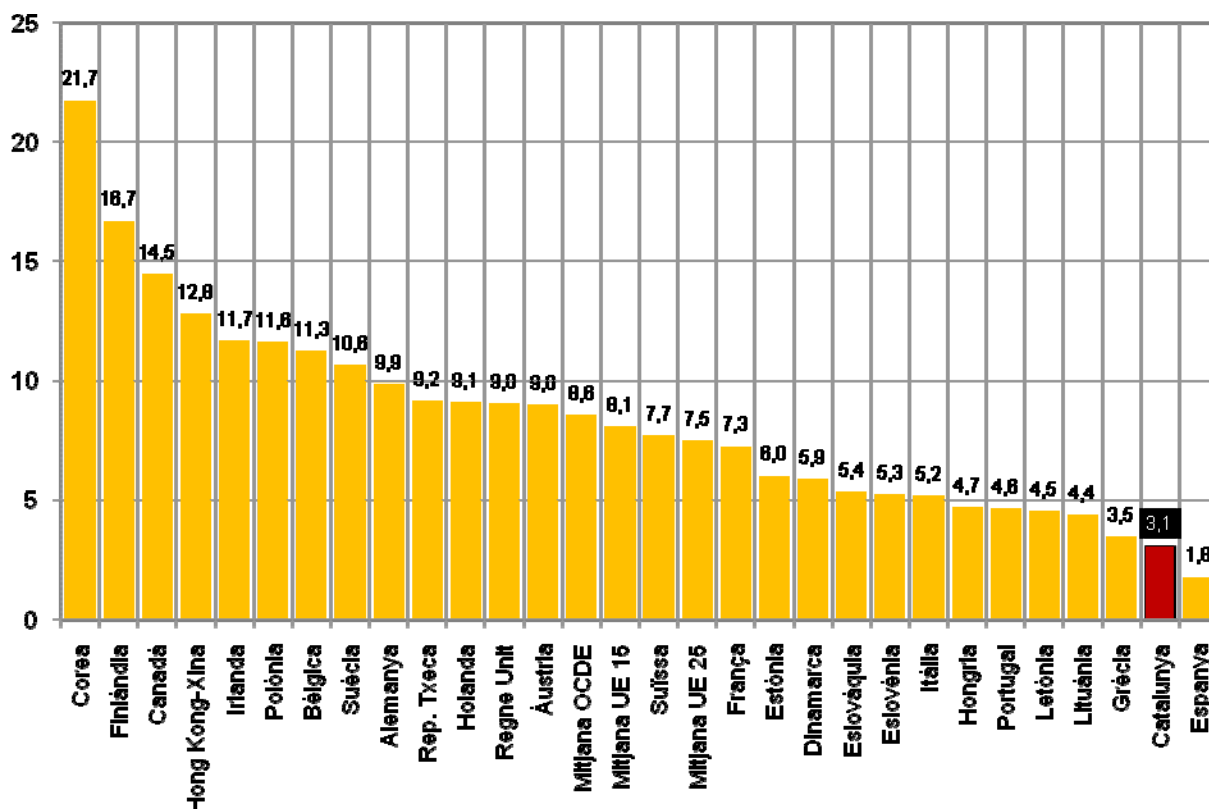
Gràfic 9. Percentatge d'alumnat amb nivells 5 i 6 en ciències

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

Els gràfics 9 i 10 presenten els percentatges d'alumnes que obtenen elevades puntuacions a PISA-2006 en dues de les competències avaluades: ciències i comprensió lectora. En ambdós casos observem que són pocs els estudiants catalans que assoleixen aquests estàndards, en comparació amb la resta de països de la mostra. Això ens indica la poca excel·lència del nostre sistema.

Gràfic 10. Percentatge d'alumnat amb nivell 5 de lectura

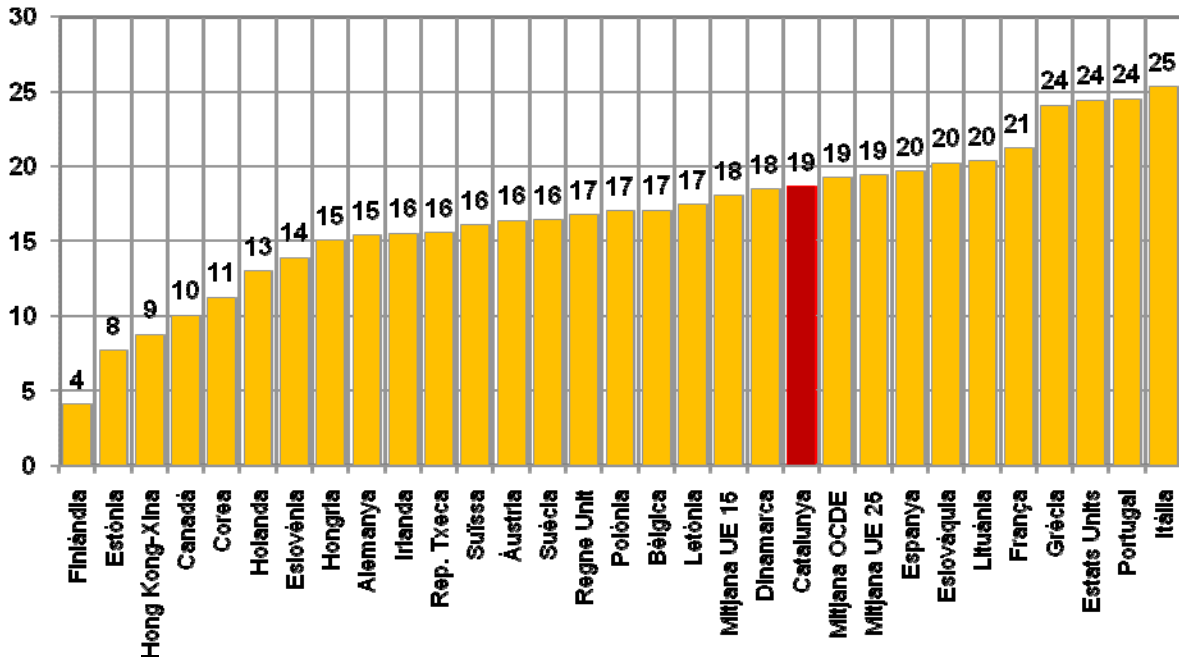
Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

b) Catalunya té un nombre elevat d'alumnes en risc de fracàs escolar (baix nivell de competències en ciències i en comprensió lectora)

El nivell 2 en l'escala de competències científiques, matemàtiques i de lectura des de la perspectiva internacional és el nivell mínim de competències, per sota del qual hi ha un risc evident de "fracàs escolar". S'entén que l'alumnat per sota d'aquest nivell tindria greus dificultats per accedir a l'etapa següent del sistema educatiu o a ocupacions mínimament qualificades del mercat de treball.

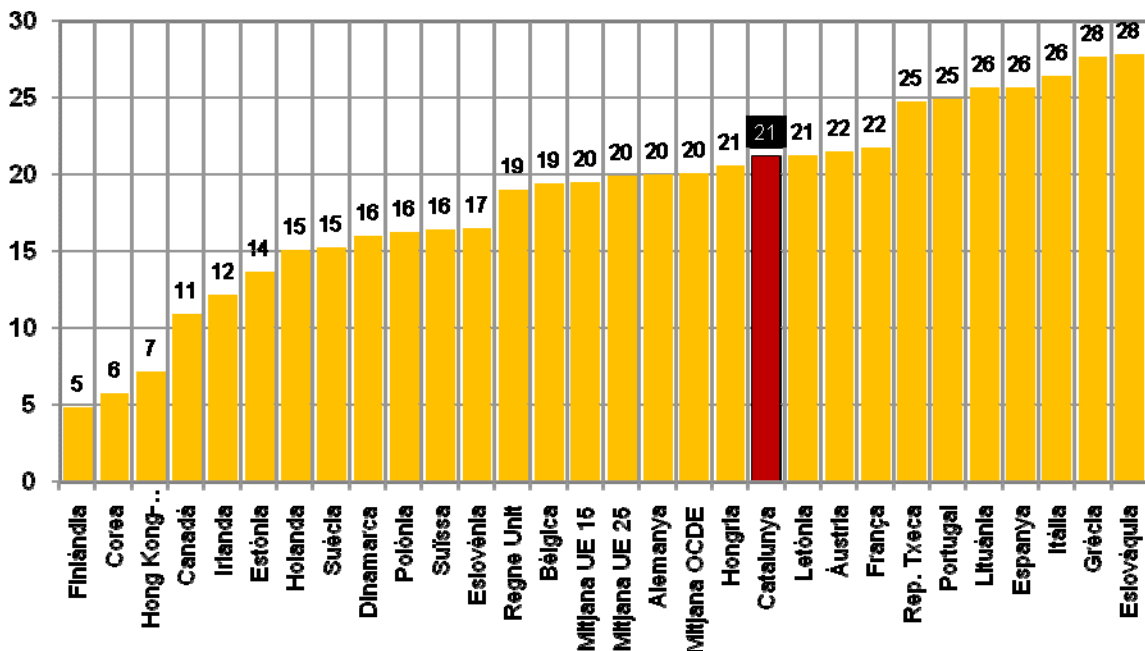
El gràfic 11 presenta el percentatge d'alumnat amb un nivell 1 i -1 en l'escala de competència científica pels països de la mostra. Els països es presenten ordenats d'esquerra a dreta des dels que tenen un percentatge inferior d'alumnat en aquesta situació, fins als casos on un percentatge major d'alumnes no assoleixen el nivell bàsic de competències. Catalunya té grans dificultats per a garantir l'accés a un nivell bàsic de competències a tota la població escolar. Si a Catalunya prop del 19% de l'alumnat de 15 anys no assoleix aquestes competències bàsiques, a Finlàndia aquesta situació la pateix únicament un 4% de l'alumnat.

Gràfic 11. Percentatge d'alumnat en els nivells <1 i 1 en ciències

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

Gràfic 12. Percentatge d'alumnat en els nivells <1 i 1 en lectura

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

El gràfic 12 presenta el percentatge d'alumnat amb un nivell 1 i -1 a l'escala de comprensió lectora pels països de la mostra. Es pot observar com Catalunya té grans dificultats per a garantir l'accés a un nivell bàsic de competències a tota la població escolar (1 de cada 5 alumnes no aconsegueix aquest nivell).

El sistema educatiu català no garanteix l'accés a un nivell bàsic de competències educatives a una part important del seu alumnat. Aproximadament un 20% dels alumnes catalans de 15 anys no estan preparats per atendre etapes educatives superiors ni per incorporar-se a ocupacions mínimament qualificades del mercat de treball. L'evidència internacional apunta que els baixos nivells d'excel·lència educativa a Catalunya es podrien explicar per l'elevat volum d'alumnat en risc de fracàs escolar.

Taula 4. Percentatge d'alumnat de Catalunya en els nivells de competència en ciències, matemàtiques i comprensió lectora.

Nivells de competència	Ciències	Matemàtiques	Comprensió lectora
	%	%	%
Per sota del nivell 1	4,7	7,6	6,6
Nivell 1	13,9	13,4	14,6
Nivell 2	26,2	25,2	27,1
Nivell 3	31,7	27,4	31,6
Nivell 4	18,9	18,3	17,1
Nivell 5	4,2	6,8	3,1
Nivell 6	0,4	1,3	

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

Els resultats de l'alumnat català es caracteritzen pels baixos nivells d'excel·lència en totes les àrees de competències.

c) El risc de fracàs escolar és més elevat en el sector públic que en el sector privat, bàsicament degut al fet que acull a una població escolar menys afavorida

Taula 5. Percentatge de l'alumnat de Catalunya per nivells de competència en ciències segons titularitat

Nivells de competència	Ciències		
	Centres públics	Centres privats	Total Catalunya
Per sota del nivell 1	6,6	2,5	4,7
Nivell 1	19,0	7,9	13,9
Nivell 2	29,0	22,7	26,2
Nivell 3	28,7	35,3	31,7
Nivell 4	13,7	25,0	18,9
Nivell 5	2,8	5,8	4,2
Nivell 6	0,1	0,8	0,4

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

La taula 5 presenta el percentatge d'alumnat per nivell de competència en l'escala de ciències segons titularitat del centre. Els nivells d'excel·lència (nivell 5 i 6) són relativament baixos tant als centres públics com els privats. El diferencial d'eficàcia dels centres privats respecte dels centres públics és especialment significatiu en els nivells inferiors de rendiment en ciències. Més del 25% de l'alumnat dels centres públics demostra un nivell de competències en ciències per sota del nivell bàsic definit per l'OCDE (nivell 2). Això vol dir que un de cada quatre alumnes en els centres públics catalans es troba en risc de fracàs escolar.

d) La comparativa amb regions del nord d'Itàlia situa Catalunya clarament per sota en competència científica

Taula 6. Puntuació en ciències i diferència amb la mitjana de l'OCDE de Catalunya i les regions del Nord d'Itàlia

	Puntuació en ciències	Dif. OCDE
Friuli	534	34
Bolzano	526	26
Veneto	524	24
Trento	521	21
Em. Romagna	510	10
Piemonte	508	8
UE15	503	3
UE25	503	3
OCDE	500	0
Lombardia	499	-1
Catalunya	491	-9
Liguria	488	-12

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

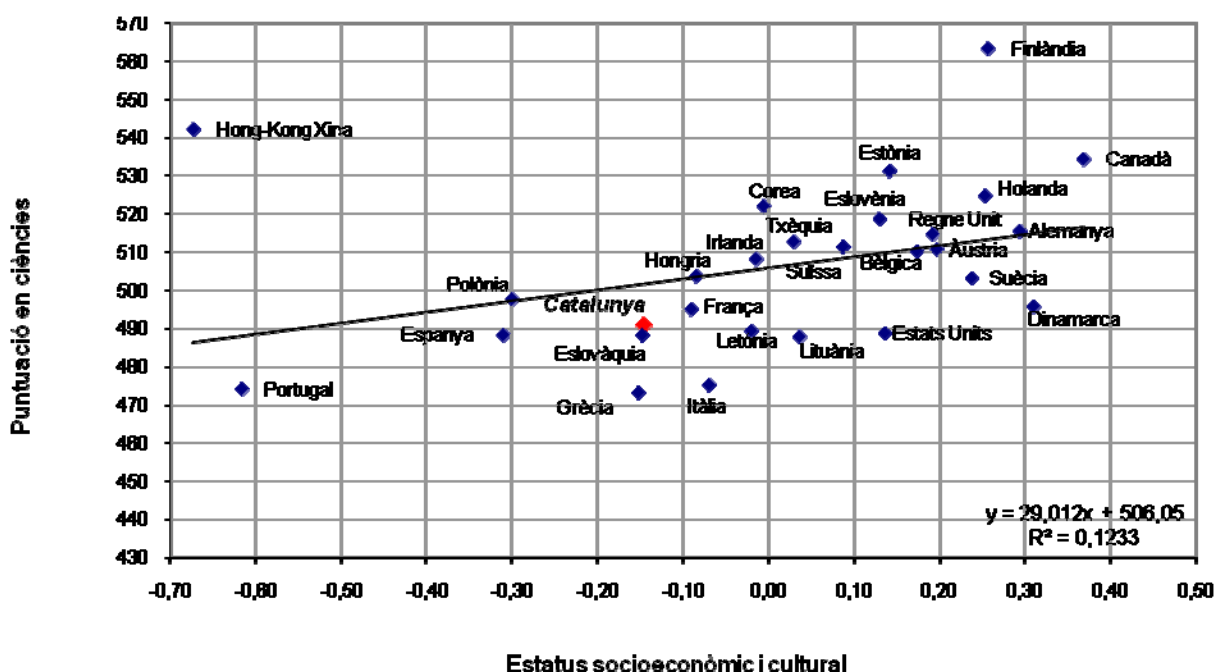
[3. Eficiència del sistema educatiu]

Catalunya té un nivell d'eficiència en educació per sota de la mitjana europea.

D'acord amb el nivell socioeconòmic i cultural de les famílies, el nivell d'estudis dels progenitors i la despesa pública en educació, Catalunya hauria de tenir clarament millors resultats.

a) Pel nivell socioeconòmic i cultural de les famílies, els alumnes catalans haurien de tenir millors resultats

Gràfic 13. Puntuació en ciències segons estatus socioeconòmic i cultural

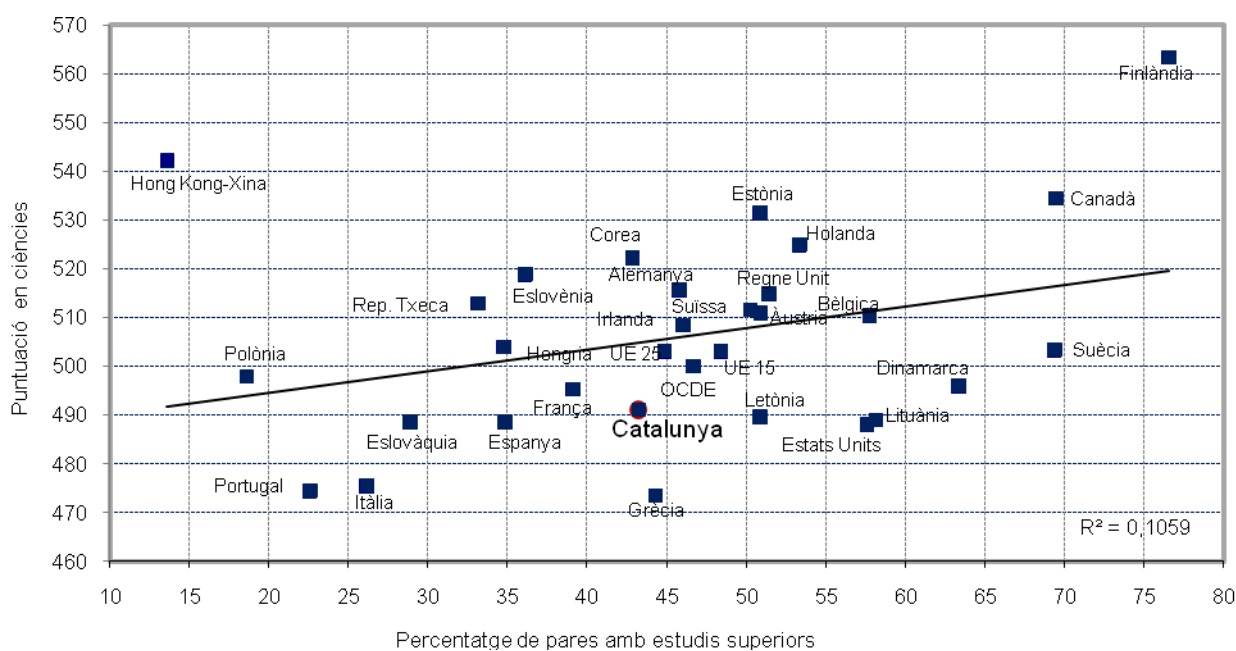
Font: Elaboració pròpia a partir de la base de dades OCDE-PISA 2006

Hom pot suposar que aquells països amb un major desenvolupament social tenen més facilitats per disposar d'un sistema educatiu efectiu. Per tal de mesurar l'estatus socioeconòmic i cultural del país s'utilitza el valor mitjà de l'índex ESCS proporcionat per PISA. Es tracta d'un índex que recull diferents indicadors sobre les condicions de vida dels alumnes i les seves famílies

En el cas català, s'observa que, en aquesta mostra de països, la seva puntuació mitjana en competències científiques és inferior al que li correspondria pel seu nivell de desenvolupament econòmic i social. No es pot argumentar, per tant, utilitzant aquestes dades, que el baix rendiment del sistema educatiu català s'explica pel baix nivell de desenvolupament econòmic del país.

b) Pel nivell d'estudis dels pares, els alumnes catalans haurien de tenir millors resultats

Gràfic 14. Puntuació en ciències segons percentatge de pares amb estudis superiors

Font: Base de dades OCDE-PISA 2006

El major o menor nivell educatiu de la població adulta d'un país és una de les possibles explicacions dels resultats educatius del seu alumnat. Com a mesura del nivell educatiu de la població adulta s'utilitza el percentatge d'alumnes a la mostra PISA amb pares (pare o mare) amb estudis superiors finalitzats. El gràfic 14 presenta la distribució dels països segons la puntuació mitjana en ciències i el percentatge d'alumnat amb pares amb estudis superiors.

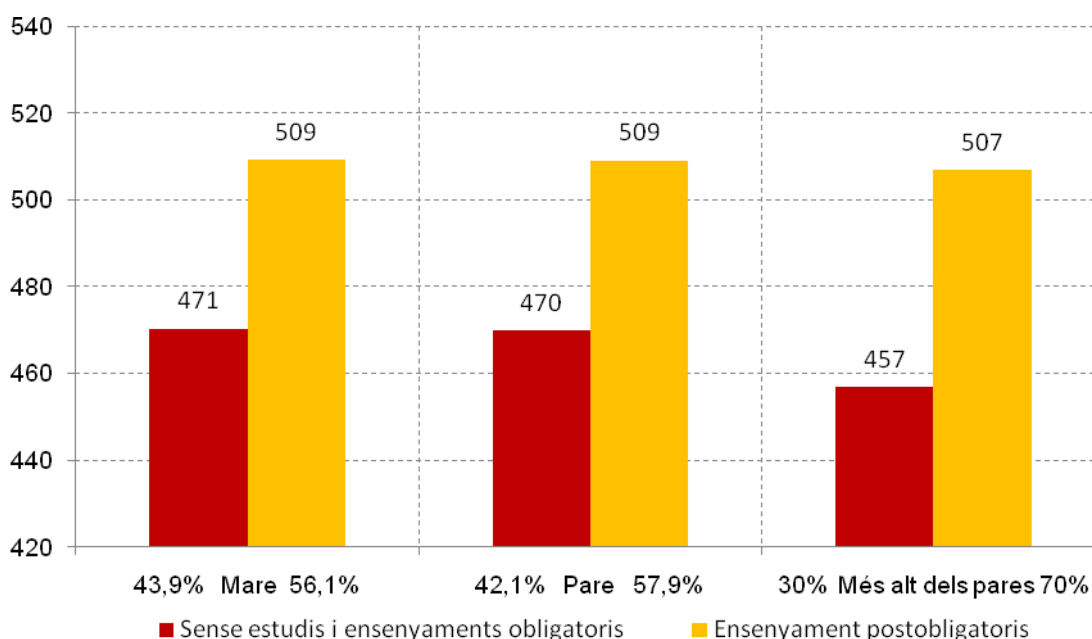
Catalunya es troba al voltant de la mitjana dels països de la mostra pel que fa al percentatge de pares (pare o mare) amb estudis superiors, però els seus resultats educatius continuen estant per sota del que s'esperaria pel nivell d'estudis dels pares.

c) Catalunya té diferències de resultats importants dels alumnes, en funció del nivell d'estudis dels pares

Nivell d'estudis més alt de la mare i del pare

El gràfic 15 presenta les puntuacions mitjanes de l'alumnat en ciències segons el nivell d'estudis de la mare, del pare i segons el més alt dels dos. El nivell d'estudis és el millor indicador disponible del capital cultural familiar. S'entén per capital cultural la proximitat entre la cultura familiar de l'alumne i la de la institució escolar. El nivell d'estudis es mostra agrupat en dues categories depenent de si s'han completat o no estudis postobligatoris. Les dades indiquen que l'alumnat amb algun dels pares amb estudis postobligatoris assoleix 50 punts més de mitjana que la resta de l'alumnat (507 envers 457). El nivell d'estudis de la mare i el pare tenen la mateixa influència sobre els resultats de l'alumnat. Allò que fa més diferència entre l'alumnat és que almenys hi hagi un dels pares que tingui estudis postobligatoris.

Gràfic 15. Puntuació en ciències de l'alumnat segons nivell d'estudis de la mare i del pare

Font: Base de dades OCDE_PISA 2006

En el rendiment de l'alumnat té una gran influència que un dels pares hagi finalitzat estudis postobligatoris.

Els resultats educatius de Catalunya comparats amb els de la resta de països del seu entorn són mediocres. La influència de l'estatus socioeconòmic i cultural sobre els resultats educatius és moderada. D'altra banda, la desigualtat de resultats entre xarxes és una font molt important d'inequitat del sistema. A més a més, a Catalunya prop d'un 20% de l'alumnat de 15 anys es troba en risc greu de fracàs escolar. És especialment preocupant la situació de l'alumnat no nadiu. A Catalunya l'alumnat no nadiu és el que obté pitjors resultats educatius de tots els països de la mostra. Sembla que el sistema educatiu català es mostra incapaç d'afrontar certs reptes socials bàsics des del punt de vista de l'equitat educativa. Cal apuntar la necessitat de prioritzar l'acció educativa sobre l'alumnat amb majors dificultats d'aprenentatge, ja que aquesta sembla ser una de les claus per millorar tant l'excel·lència com l'equitat del sistema educatiu català.

Catalunya presenta resultats per sota de la mitjana dels països de l'OCDE i de la Unió Europea en els tres àmbits d'avaluació (lectura, matemàtiques i ciències). Els resultats en comprensió lectora es troben significativament per sota d'aquesta mitjana. Els mediocres resultats de Catalunya no poden explicar-se únicament per la baixa inversió pública en educació, pel baix nivell educatiu de la població adulta o pel nivell socioeconòmic del país. Cal un major aprofundiment sobre les raons institucionals que expliquen el baix rendiment de Catalunya en relació als països del seu entorn.

En equitat educativa Catalunya se situa a la mitjana europea.
A l'interior de la societat catalana, no obstant, hi ha diferències significatives.

- a) Catalunya mostra diferències de resultats en ciències, en funció del gènere, superiors a les d'altres països.
- b) Catalunya té una diferència de resultats en ciències en funció del nivell socioeconòmic i cultural de les famílies similar a la mitjana de l'OCDE.
- c) Les diferències de resultats a les tres competències, entre l'alumnat nascut a Espanya i fora d'Espanya, són molt elevades.
En la comparació internacional, la puntuació de l'alumnat no nadiu a Catalunya és la més baixa de tots els països de la mostra.
En ciències i comprensió lectora, Catalunya és un dels sistemes educatius amb majors desigualtats de resultats entre nadius i no nadius.
- d) Les diferències de resultats entre el sector públic i el sector privat són molt elevades a les tres competències mesurades. Entre aquells països que tenen una presència significativa del sector privat, Catalunya és el que presenta una major desigualtat de resultats entre xarxes.
- e) La diferència de puntuació entre els centres públics i privats és deguda, bàsicament, a la desigual composició social dels alumnes dels centres.

En excel·lència educativa Catalunya se situa clarament
per sota de la mitjana europea.

- a) Catalunya té pocs alumnes en els nivells alts de competència científica i de comprensió lectora.
- b) Catalunya té un nombre elevat d'alumnes en risc de fracàs escolar (baix nivell de competències en ciències i en comprensió lectora).
- c) El risc de fracàs escolar és més elevat en el sector públic que el privat, bàsicament degut al fet que el sector públic acull una població escolar menys afavorida.
- d) La comparativa amb regions del nord d'Itàlia situa a Catalunya clarament per sota en competència científica.

Catalunya té un nivell d'eficiència en educació
per sota de la mitjana europea.

D'acord amb el nivell socioeconòmic i cultural de les famílies,
el nivell d'estudis dels progenitors i la despesa pública en educació,
Catalunya hauria de tenir clarament millors resultats.

- a) Pel nivell socioeconòmic i cultural de les famílies, els alumnes catalans haurien de tenir millors resultats.
- b) Pel nivell d'estudis dels pares, els alumnes catalans haurien de tenir millors resultats.
- c) Catalunya té diferències de resultats importants dels alumnes, en funció del nivell d'estudis dels pares.